

Schemat oceniania arkusza 1

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Punkty	Kryteria zaliczenia
1	Np.: Ze względu na duże nachylenia stoków, różną skalę trudności przy pokonywaniu poszczególnych odcinków trasy, przebycie identycznych odcinków odległości może zajmować różną ilość czasu. Dodatkowo odległość odczytana z mapy, zwłaszcza w terenie górskim, znacznie różni się od odległości topograficznej	1	W wyjaśnieniu uwzględni różnice w skali trudności związane z nachyleniem stoków lub różnice między odległością topograficzną a odczytaną z mapy ...1 p.
2	Np.: Nie wolno zbaczać ze szlaku turystycznego, zrywać roślin, hałasować, płoszyć zwierząt	1	Poda minimum dwa punkty regulaminu ...1 p.
3	Brama Kantaka	1	Poda właściwą nazwę .....1 p.
4	W kolejności: Kościeliski Potok, Wściekły Żleb, 1333	1	Wypełni poprawnie wszystkie luki .....1 p.
5	Grzbietem wzniesienia	1	Wskaże właściwą .....1 p.
6	Rys. A dolina V-kształtna (rieczna), Rys. B dolina U-kształtna (polodowcowa), wyjaśnienia np.: dolina V-kształtna powstała na skutek erozji wglębnej wód płynących, dolina U-kształtna powstała wskutek przemodelowania doliny rzecznej przez jezoro lodowcowy.	0-3	Nazwie poprawnie obydwie doliny .....1 p. w wyjaśnieniu uwzględni czynnik i proces po... 1 p. za każdą dolinę
7	Np.: a) las, świerki, regiel górny b) kosodrzewina, kosówka, karłowata sosna c) łąki górskie lub alpejskie, trawy, hale	0-2	Poda właściwe rośliny lub nazwę piętra dla dwóch miejsc .....1 p. dla trzech .....2 p.
8	Różną odpornością skał na niszczenie	1	Wskaże różnicę odporności skał .....1 p.
9	Wywierzyisko lub źródło krasowe	1	Nazwie właściwie ....1 p.
10	Dlatego, że wypływa z dużej głębokości ze szczelin gdzie nie sięgają roczne zmiany temperatury; woda w takich przypadkach ma temperaturę równą średniej rocznej temperaturze powietrza na tym terenie	0-2	W wyjaśnieniu uwzględni głębokość .....1 p. wskaże jako przyczynę średnią roczną temperaturę powietrza .....1 p.
11	Np.: Przyczyną są szczeliny w wapieniach	0-2	Wskaże szczeliny .....1 p. wskaże wapienie .....1 p.
12	Halny; ciepły, suchy, porywisty, ciepły - powietrze spadając po stoku ociepla się suchy - powietrze straciło wilgoć w czasie wznoszenia się, porywisty (ma dużą prędkość), ponieważ występuje duża różnica ciśnienia między stokiem nawietrznym a zawietrznym	0-5	Nazwie wiatr .....1 p. poda przynajmniej dwie właściwe cechy .....1 p. za wyjaśnienie każdej cechy .....po 1 p.
13	126 m	1	Poprawny wynik .....1p. dopuszczalna różnica 10 m
14	Wykres C	2	Wybierze właściwą ...2p.

15	<p>Typ jezior: polodowcowe, cyrkowe, karowe</p> <p>Wyjaśnienie np. śnieg gromadzi się w spłaszczeniach i zagłębieniach terenu, pod wpływem ciśnienia wciąż przybywającego śniegu zamienia się w lód firnowy, który jest wyciskany z dolnej części. Zabiera ze sobą rozkruszone skały z dna kotła, który ulega pogłębieniu. Po ociepleniu klimatu i wytopieniu lodu powstaje w tym miejscu jezioro.</p>	0-3	<p>Podaj jedną z nazw...1 p.;</p> <p>w wyjaśnieniu uwzględnij gromadzenie i zamianę śniegu w lód..1 p.</p> <p>uwzględnij wyciskanie lodu i pogłębienie kotła.....1 p.</p>
16	<p>a) ze wzrostem wysokości rośnie suma rocznych opadów</p> <p>b) ze wzrostem wysokości maleje średnia roczna temperatura powietrza</p>	0-2	<p>Prawidłowo sformułuje prawidłowość .....po 1 p.</p> <p>(dopuszczyć uogólnienia np. ....maleje temperatura, ...rosną opady)</p>
17	<p>Np.:</p> <p>Wiatr napotyka barierę górską. Powietrze wznosi się, co powoduje adyabatyczny spadek jego temperatury. Następuje nasycenie powietrza parą wodną i jej kondensacja. Powstają chmury a przy sprzyjających warunkach termodynamicznych opad atmosferyczny</p>	0-3	<p>Wyjaśni ogólnikowo używając minimum dwóch ze wskazanych określeń .....1 p.</p> <p>wyjaśni poprawnie używając co najmniej pięciu określeń .....2 p.</p> <p>wyjaśni dogłębnie dowodząc pełnego zrozumienia procesu .....3 p.</p>
18	Inwersja temperatury	1	Nazwie poprawnie ...1 p. (dopuszczyć <i>inwersja</i>)
19	<p>Np.:</p> <p>W Białce gwałtowniej wzrasta i opada poziom wody (zmienia się przepływ) niż w Zakopanem, powodem jest różnica w spływie powierzchniowym. Tatry Wschodnie mają bardziej strome stoki, po których szybciej spływa woda, zbudowane są głównie ze skał magmowych (granity) nie przepuszczających wody, znaczne części terenu nie są pokryte roślinnością, co przyspiesza spływ wody.</p> <p>Większa wysokość nad poziom morza powoduje gromadzenie się większej ilości śniegu.</p> <p>W Tatrach Zachodnich, zbudowanych głównie ze skał osadowych, liczne szczeliny ułatwiają wsiąkanie, mniejsze nachylenie stoków i pokrywa roślinna spowalniają powierzchniowy spływ wody. Dodatkowo w marcu wcześniej, ze względu na mniejszą wysokość n.p.m., topnieje śnieg.</p>	0-4	<p>Za wskazanie w wyjaśnieniu każdego z czterech powodów (budowa geologiczna, nachylenie stoków, roślinność, okres topnienia śniegu)....po 1 p.</p>
20	<p>1 – G 4 – F</p> <p>2 – B 5 – H</p> <p>3 – D 6 – C</p>	0-3	<p>Poprawnie przyporządkuje zależności</p> <p>dwie.....1 p.</p> <p>cztery .....2 p.</p> <p>pięć .....3 p.</p>